

FOLKETINGET

Europaudvalget

Offentligt referat af 23. europaudvalgsmøde

Mødedato: tirsdag den 19. marts 2024

Tidspunkt: 5 min. efter UPN, ca. kl. 15.00

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 18. marts 2024

1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd den 21.-22. marts 2024

Forelæggelse ved statsministeren

Det Europæiske Råd 21-22/3-24 – Bilag 4 (revideret udkast til konklusioner)

Det Europæiske Råd 21-22/3-24 – Bilag 2 (udkast til retningslinjer for konklusioner)

Det Europæiske Råd 21-22/3-24 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)

L 2. Eventuelt

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg

L =Lukket behandling

Europaudvalget

Offentligt referat af 23. europaudvalgsmøde

Dato: tirsdag den 19. marts 2024

Tidspunkt: kl. 15.05

Sted: vær. 2-133

Til stede: Henrik Møller (S) næstformand, Tanja Larsson (S), Kim Valentin (V), Karin Liltorp (M), Marianne Bigum (SF) og Christian Friis Bach (RV).

Desuden deltog: Statsminister Mette Frederiksen.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Forelæggelse af møde i Det Europæiske Råd den 21.-22. marts 2024

Det Europæiske Råd 21-22/3-24 – Bilag 4 (revideret udkast til konklusioner)

Det Europæiske Råd 21-22/3-24 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)

Det Europæiske Råd 21-22/3-24 – Bilag 2 (udkast til retningslinjer for konklusioner)

Krigen i Ukraine og europæisk sikkerhed

Statsministeren (Mette Frederiksen): Mødet handler først og fremmest om Ukraine, og hvordan vi understøtter mere militær støtte til Ukraine. Der er behov for, at både medlemslandene og EU opruster på vores leveringer til Ukraine. Det gælder især ammunition, missiler og luftforsvarssystemer, og vi har fra dansk side engageret os meget i nye initiativer, der kan få materiellet frem til Ukraine. Vi har en tæt dialog med bl.a. Tjekkiet og Nederlandene og med en række allierede om fælles indkøb af store mængder artilleriammunition fra tredjelande. Det er entydigt det rigtige at gøre, og derfor forventer jeg, at en del af mødet bliver praktisk orienteret om, hvordan vi sikrer, at det, ukrainerne har behov for, faktisk når frem.

Vi kommer også til at drøfte sikkerhed og forsvar bredere. Det er positivt, og jeg mener også, det er nødvendigt, at Kommissionen har fremsat forslag til, hvordan vi styrker den europæiske forsvarsindustri. Vi har behov for markant flere kapaciteter både i vores nationale oprustningsstrategier, som vi er godt i gang med i Danmark, og samlet i Europa, og det kræver selvfølgelig en udvikling af den europæiske forsvarsindustri. Det handler både om at udvide eksisterende produktionslinjer og også at oprette nye. Desuden får vi også en diskussion af, hvordan vi sikrer yderligere investeringer, ikke kun de offentlige, men også de private, herunder en diskussion om Den Europæiske Investeringsbank (EIB) og pensionskasser f.eks. i Danmark.

Kim Valentin (V): Kommer man til at tale om indefrysning af russiske midler? Jeg presser lidt på for, at man får gang i diskussionen om muligheden for at anvende de ekstraordinære indtægter fra

investeringen af immobiliserede russiske aktiver og bruge midlerne til genopbygning og humanitær indsats, men også våben og ammunition.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg er personligt for, at vi forfølger alle spor, hvad angår de russiske midler. Jeg synes, at det har en skønhed i sig selv, hvis indefrosne russiske aktiver kan betale for våben til Ukraine, men selvfølgelig også til genopbygningen, for det er så stor en opgave, der venter. Lad endelig russere selv betale for ødelæggelserne. Der bliver arbejdet med noget nu, men jeg tror, at potentialet er større, og det vil vi gerne bakke op om.

Kim Valentin (V): Tidligere i dag havde vi en høring i Landstingssalen, hvor Ukraines ambassadør, Andriij Yanevskyy, deltog. Han vil i forbindelse med den kommende sanktionspakke 14 fokusere på at stoppe de leverancer til Rusland, som indeholder små dele, de kan bruge i deres våbenproduktion. De køber f.eks. et køleskab, skiller det ad og bruger to dele fra køleskabet til at producere et våben, som de ellers ikke kunne producere, fordi de ikke kan få fat i delene fra Vesten.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Meget i sanktionssporet har virket efter hensigten. Men vi må også have en fælles refleksion over, at Rusland stadig væk kører, både deres økonomi og deres produktion. Så det må være muligt at stramme bardunerne i vores sanktionssystem. Det er en rigtig iagttagelse, at der skal være en særlig opmærksomhed på, om noget kan komme ind ad bagveje, fordi man ikke forestiller sig, at det kan være militært. Vi har sagt fra starten, at der skal være så hårde sanktioner som overhovedet muligt, og det er forsat vores position, så det er i hvert fald ikke os, der kommer til at spænde ben for det.

Situationen i Mellemøsten

Statsministeren (Mette Frederiksen): Situationen i Gaza er katastrofal. Det er en meget hårdt prøvet civilbefolkning, og især for mange af børnene er situationen helt uholdbar. Det allervigtigste er at få mere hjælp ind, helt basale livsnødvendigheder som mad, vand, medicinsk udstyr, tæpper, tøj, bleer og telte. Der mangler nærmest alt, og fra dansk side har vi støttet alle gode idéer både nedkastning af bistand og korridorer langs havet. Men jeg vil gerne understrege, at ifølge Red Barnet skal vi have flere lastbiler ind ad vejen. Vi bliver nødt til at sige meget klart til Israel, at det ikke går, at de holder de lastbiler tilbage. Vi skal have mere fremdrift i det, og det kræver en humanitær våbenhvile at kunne få nødhjælpen ind. Det kræver selvfølgelig også, at de arme gidsler bliver frigivet.

EU skal i mine øjne spille en større rolle i den internationale indsats hvad angår bistand, og vi har behov for at fortsætte diskussionen af, hvordan vi får sikret en tostatsløsning. Der er vi i den absurde situation, at hverken Hamas eller den nuværende israelske regering ønsker en tostatsløsning. Men jeg kan ikke se anden vej frem, så her bliver vi nødt til at lægge yderligere pres på.

Christian Friis Bach (RV): Der er brug for at indføre sanktioner mod Hamas – det er helt uomgængeligt, og det kommer indirekte på dagsordenen.

Det har været en svær drøftelse om nogle af de mest aggressive israelske bosættere, og man kunne også overveje at gribe ind over for de finansielle strømme. Det er ganske få banker, der finansierer bosættelserne. Vil statsministeren rejse det?

Der bliver med sikkerhed også en drøftelse af Den Internationale Domstol (ICJ). Der står også: respektere Den Internationale Domstol og dens proces. Det er nok uomgængeligt, at der kommer en diskussion om det, især i lyset af Josep Borrells (EU's højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik) udtalelser, hvor han entydigt siger, at Israel bruger sult som våben. Det er definitorisk en overtrædelse af humanitær folkeret at gøre det, og så kommer man potentielt til at overtræde bestemmelserne i folkedrabskonventionen. Hvad tænker statsministeren om Borrells udtalelser og den drøftelse, der eventuelt måtte komme om det spørgsmål på mødet?

Vi har et par gange drøftet yderligere initiativer med udenrigsministeren og muligheden for at gå sammen i den nordiske kreds, som jo har stor legitimitet og er en humanitær supermagt, om at hjælpe med at sikre adgang for lastbilerne. Man kunne f.eks. stille beredskabsfolk til rådighed. Jeg ved godt, at det ikke er kapacitet, der er problemet, det er også vilje, men alligevel kunne det godt være, at man kunne sende et signal.

Marianne Bigum (SF): I udenrigsudvalget havde vi besøg af en række humanitære organisationer, som fortalte om den skrækkelige situation, og skalaen i det slog mig. Vi fik f.eks. at vide, at 1,1 million børn er fordrevne fra deres hjem. Det er samme antal børn, vi har i Danmark, der ikke har noget sted at være. De sover på gaden. 17.000 børn er helt uden voksne og må bare klare sig selv. Folk ved ikke, hvor deres næste måltid skal komme fra. Det er absolut skrækkeligt, og jeg er rigtig glad for, at statsministeren anerkender det fuldstændig absurde og absolut skrækkelige i situationen.

Statsministeren nævner de israelske gidsler, som bliver holdt fanget af Hamas. Hamas er jo en terrororganisation, som holder både befolkningen som gidsler og israelske gidsler. Statsministeren siger, at vi skal have hjælp ind, og det kræver, at gidslerne bliver frigivet. Hvad er sandsynligheden for, at Hamas vil gøre det? De er jo lidt ligeglade, de holder begge parter gidsler. Jeg har sgu ikke den store tiltro til, at Hamas overhovedet kan være fornuftig i den situation. Jeg har større tiltro til verdenssamfundet og til det pres, vi kan lægge for at få den humanitære hjælp ind. Hvad gør vi i øvrigt, og hvad kan vi mere gøre herfra?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Til Christian Friis Bach: Der er vedtaget sanktioner både i forhold til nogle af bosættelserne og i forhold til Hamas. Jeg tror, at det kom på plads på udenrigsministermødet i går. Begge dele er nødvendige. Bosættervolden på f.eks. Vestbredden er forkert. Så det bevæger sig fremad.

Med hensyn til Borrells udtalelser begiver jeg mig sjældent ud i at vurdere, hvad kolleger siger. Jeg prøver at blive på egen banehalvdel. Det er helt korrekt, at man selvfølgelig ikke må bruge sult som våben. Vi har et internationalt system til at afgøre, om lande overholder de spilleregler, der nu engang er, og det har vi en forventning om, at Israel skal.

Kan vi gøre noget specifikt fra nordens side? Vi har meget stolte traditioner, både hvad angår bistand og udvikling, så jeg vil bestemt ikke afvise, at vi kunne gå sammen om noget – det skal måske efterprøves.

Til Marianne Bigum: Vi bliver nødt til at arbejde på alle ting parallelt, og den humanitære bistand skal ind lige meget hvad. Der er tale om rigtig mange børn. Vi har rigtig mange forældreløse børn i Gaza, og vi har børnefamilier, der ikke har noget sted at bo – de har ikke engang et telt at sove i –

så den humanitære bistand skal ind. Den måde, Hamas arbejder på, vanskeliggør det selvfølgelig fortsat. Som flere beskriver, er de kyniske og bruger civilbefolkningen som skjold. Det er meget svært at forestille sig, at vi kan få den humanitære hjælp ind uden en humanitær våbenhvile, som det ligger lige nu. Det bliver vi nødt til at få på plads, for at vi kan få mere bistand ind, og det skal et samlet EU presse på for. Det forventer jeg også, at der vil være meget bred opbakning til på mødet. Jeg har desværre heller ingen forventninger om noget positivt, hvad angår Hamas. Men vi er mange, der arbejder på at få frigivet gidslerne. De har snart været der et halvt år. Det er også ganske forfærdeligt.

Christian Friis Bach (RV): Italien har taget initiativ til at modtage børn fra Gaza, som lider af meget komplekse sygdomme, f.eks. kræft, og samtidig er blevet såret i konflikten i en situation med et hospitalsvæsen, som er ekstremt presset. De kan ikke håndtere det i Gaza. Omkring Ukraine har der, så vidt jeg husker, været et europæisk initiativ om, at man har løftet en række af de sårede ud. Jeg har besøgt centeret i Polen, hvor de kommer til, og så bliver de sendt videre til de europæiske lande, der har tilsluttet sig initiativet. Kunne man overveje et dansk eller et europæisk initiativ til at stille medicinsk lægehjælp til rådighed for flere af de børn fra Gaza?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Vi har ikke fået en forespørgsel om, om vi kan hjælpe sundhedsvæsenet, men det vil jeg bestemt ikke afvise, at vi kan, hvis det kan lade sig gøre. Det er både et spørgsmål om at få sendt hjælp derned, f.eks. hospitalsskibe, hvis det overhovedet kan lade sig gøre. Men der kan også være komplicerede tilfælde, hvor man har behov for at hjælpe folk ud.

Udvidelse af EU

Statsministeren (Mette Frederiksen): Vi skal drøfte udvidelsesprocessen for bl.a. Ukraine, Moldova og Bosnien-Hercegovina. Kommissionen anbefaler, at der indledes optagelsesforhandlinger med Bosnien-Hercegovina, og det bakker vi op om. Det er selvfølgelig vigtigt at sige, at de reelle optagelsesforhandlinger først kan påbegyndes, når landet lever op til betingelserne, og det er også en del af anbefalingerne fra Kommissionen.

Christian Friis Bach (RV): Europaudvalget har lige været i Georgien og Armenien og havde en rigtig god tur. Stor ros til ambassaden og ambassadøren, og jeg er glad for, at der står noget om Georgien. Jeg er glad for, at vi øger vores engagement for at få Georgien med i EU, men jeg vil også pege på Armenien som en vigtig aktør. De føler sig meget svigtet af russerne omkring Nagorno-Karabakh, derefter føler de sig truet af russerne, og derfor vender de sig mod EU. Jeg vil derfor opfordre statsministeren til at rejse til Armenien, hvis det på nogen måde er muligt. Jeg vil også opfordre til, at i hvert fald Danmark gør en større indsats, for vi skal bl.a. have en to-tre-dobling af EU-monitorer derud. Den beslutning skal Rådet se på. Det skaber lidt tryk for en meget presset befolkning.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg vil ikke afvise, at vi kan gøre mere i forhold til Armenien, men jeg forventer ikke nogen diskussion af det på rådsmødet. Det er nok også mere et anliggende for udenrigsministrene.

Migration

Statsministeren (Mette Frederiksen): Ligegyldigt, hvor vi kigger hen, er det en urolig verden, og det skal Europa kunne håndtere, og det kræver meget af os. Mit eget bud er, at det kommer til at kræve endnu mere af os.

Christian Friis Bach (RV): Egyptenaftalen er også på dagsordenen, og det ser på mange måder lovende ud, men jeg er lidt i tvivl om, hvorvidt den også indebærer bestemmelser om tilbagesendelse. Der står: dignified and sustainable return and reintegration. Er der et Tyrkielement i den, og hvis der er, hvordan arbejder man så videre med det?

Statsministeren (Mette Frederiksen): Jeg har ikke haft lejlighed til at læse aftalens detaljer igennem, så det er nok bedre, at der bliver svaret på detaljerede spørgsmål fra udenrigsministeriets side. Aftalen blev først indgået i søndags. Jeg tror, at vores umiddelbare vurdering er, at den går mere i retning af aftalen med Tunesien end aftalen med Tyrkiet, men det skal vi selvfølgelig kunne svare præcist på.

Antisemitisme

Kim Valentin (V): Der er stigende antisemitisme i Europa, og vi har også problemer i Danmark. Tallene ser frygtelige ud, værre end meget længe. Det kunne være, at man kunne tage det op på europæisk plan.

Statsministeren (Mette Frederiksen): Antisemitismen er på vej op både i Danmark og i rigtig mange europæiske lande. Jeg har selv rejst det i Rådet. Vi har diskuteret det, og det er vigtigt, at der er en meget stor opmærksomhed på det. Forventningen er også, at risikoen for terror er stigende på grund af konflikten i Mellemøsten. Så det har fangarme til mange forskellige problemstillinger på vores bord, og vi deler bekymringen.

Mødet sluttede kl. 15.25.